

KVALITETS- OCH UTVECKLINGSARBETE INOM RAMEN FÖR ST-UTBILDNING

HANDLINGSPLAN

ST-Läkare:	
Handledare för kvalitets- och utvecklingsarbete:	
Avsatt tid, överenskommet med SR och chef:	
Planen reviderad senast:	

HUR KOMMER JAG IGÅNG?

- Identifiera frågeställning/tema. Det är viktigt att tänka igenom vad syftet med ditt arbete är, vilka mål du vill uppnå och hur det ska bidra till verksamhetsutveckling. *Se rubriker "Problemformulering" och "Mål".*
- Avstäm med din handledare/studierektor om vem som blir handledare för arbetet.
- Avstäm avsatt tid med studierektor, chef och schemaläggare.

PROBLEMFÖRMULERING

- Vilket problem ska lösas? Hur tar problemet sig i uttryck idag?

MÅL

- Vad vill du åstadkomma? Beskriv ett framtidsscenario där ditt utvecklingsprojekt har fått effekt.
- Vilket är det sista momentet i utvecklingsarbetet? När räknar du med att just ditt arbete är färdigt?
- Sätt upp tydliga, SMARTA mål (specifika, mätbara, accepterade, relevanta, tidsatta och användbara).

METODER

- Vilka förändringar kan leda till en förbättring? Vilka åtgärder ska vidtas för att uppnå målet?

VÄRDERING AV RISK OCH NYTTA

Gör värdering avseende risker och nytta som utvecklingsarbetet kan ha inom olika områden, - för patient, personal, ekonomi och rörande arbetsmiljö. Fyll i tabellen nedan.

	EV. RISKER	EV. NYTTA
PATIENT		
PERSONAL		
ARBETSMILJÖ		
EKONOMI		

PROCESS & PLANERING AV ARBETET

Förbättringsarbetet planeras och genomförs i olika steg där steg 1 behöver vara klar för att kunna gå vidare till steg 2 och så vidare. Fundera vilka steg som behövs i ditt utvecklingsarbete. Vid varje steg har du olika frågeställningar att besvara för att underlätta planeringen. Planering för olika steg i processen görs i förväg, även om det sedan kan behövas justering i planen utifrån nya lärdomar som tillkommer när utvecklingsprojektet är igång.

- Fyll i processtabellen. Antalet steg justerar du vid behov för att passa till just ditt arbete.

PROCESSTEG FÖR UTVECKLINGSARBETE					
	Steg 1 →	Steg 2 →	Steg 3 →	Steg 4 →	Steg 5 →
Arbetsmoment du behöver utföra i detta steg					
Hur mycket tid behöver du avsätta för detta?					
Kunskap du behöver ta till dig					
Nyckelpersoner du behöver ha hjälp av/involvera/boka tid med					
Särskilda verktyg/resurser du behöver ha tillgång till					
Särskilda risker i detta steg					
Utvärdering*					

*Hur säkerställer du att en förändring verkligen ger en förbättring, med avseende på det uppsatta målet? Hur ska resultat/effekten av förändring följas upp? När ska detta göras? Vem är ansvarig? Behöver du samla in särskild information innan arbetet påbörjas, för att kunna utvärdera sedan?

GENOMFÖRANDE

- Genomför det planerade utvecklingsarbetet enligt steg ovan och utvärdera löpande under tiden. Förändringarna testas i liten skala för att göra dem mer hanterbara. Idéer som testats i liten skala kan lätt kasseras eller göras om ifall effekterna inte blir som förväntat. Processteg justeras vid behov.

UTVÄRDERING OCH UPPFÖLJNING (sammanställs efter genomfört arbete)

- Jämför resultaten med de mål som sattes upp. Ledde förändringen till förbättring?
- Vad tar du med dig för lärdom från processen i detta arbete? Vad har fungerat bra och vad fungerade mindre bra?
- Hur ser du till att förbättringen blir hållbar? Behövs det ytterligare uppföljning och i så fall när? Vem kommer att ansvara för detta?
- Om det inte blev det resultat/den förbättring som du önskade, vilka andra åtgärder skulle kunna vara aktuella för att nå målet? Ev. ytterligare arbeten som skulle behövas?

REDOVISNING OCH BEDÖMNING AV KVALITETS- OCH UTVECKLINGSARBETE (se även fördjupning på nästa sida)

- Planerat datum för redovisning på exv APT, läkarmöten eller annat lämpligt möte.
- Handlingsplan för utvecklingsarbetet, inklusive sammanställning av utvärdering och uppföljning behöver finnas i skriftlig form och skickas ut till handledare, studierektor och chef för granskning och godkännande. Detta behöver göras senast 1 månad innan planerad redovisningstillfället.
- Är det aktuellt med presentation i andra sammanhang? När och till vilka grupper i så fall?
- Vid vilket redovisningstillfälle kommer handledaren vara med?

INTYG OCH BEDÖMNING AV UPPFYLLDA KOMPETENSKRAV FÖR ST I AKUTSJUKVÅRD

- Handledare, i samråd med studierektor och chef, bedömer om kompetenskrav ang. kvalitets- och utvecklingsarbete är uppfyllda.
- Socialstyrelsens blankett ”Intyg om genomförd utbildningsaktivitet och uppfyllda kompetenskrav för Kvalitets- och utvecklingsarbete” (enligt ST-2015) eller ”Intyg om genomförd utbildningsaktivitet och uppfyllda kompetenskrav, - deltagande i utvecklingsarbete” (ST-2021) ifylls efter godkänt kvalitets- och utvecklingsarbete.

REDOVISNING OCH BEDÖMNING AV KVALITETS- OCH UTVECKLINGSARBETE INOM RAMEN AV ST

För att ST-läkarens kvalitets- och utvecklingsarbete ska bli godkänt inom specialisttjänstgöring krävs att arbetet presenteras på lämpligt forum.

På kliniken kan presentationen till exempel planeras in i samband med APT, läkarmöten eller annat lämpligt möte. För vissa arbeten kan det behövas presentation även i andra sammanhang, t.ex. i samband med APT för sjuksköterskor, undersköterskor, m.m.

Redovisning ska ske enligt anvisning nedan:

- Handlingsplan för utvecklingsarbetet, inklusive sammanställning av utvärdering och uppföljning behöver finnas i skriftlig form och skickas ut till handledare, studierektor och chef för granskning och godkännande innan presentationen. Detta behöver göras senast 1 månad före planerat redovisningstillfälle.
- Handlingsplan för kvalitets- och utvecklingsarbete skickas till mötesdeltagare ca 1 vecka i förväg.
- Presentation i samband med lämpligt möte:
15 min redovisning (OBS! Håll tiden!) + 15 min efterföljande diskussion.
Redovisning ska ske med handlingsplanen som utgångspunkt och inkludera:
 - Problemformulering. (Vilka problem identifierade du?)
 - Mål. (Vilket var ditt mål med arbetet?)
 - Analys avs. förändringsarbetets ev. risk och nytta för patient, personal, ekonomi och arbetsmiljö.
 - Metod. (Kort beskrivning om vilka förändringar som gjordes och hur du gjorde för att genomföra dem)
 - Resultat och utvärdering. (Ledde förändringen till någon förbättring?)
 - Lärdomar om förbättringsarbete. (Vad tar du med dig för lärdom från processen i detta arbete?)
 - Uppföljning. (Behövs det ytterligare uppföljning och i så fall när?)
- Återkoppling och bedömning
Handledaren för kvalitets- och utvecklingsarbetet behöver närvara vid minst ett av presentationstillfällena för att kunna ge påföljande återkoppling, dels i fråga om presentationsteknik, dels i fråga om själva arbetet.
- Det är handledaren för kvalitets- och utvecklingsarbetet, i samråd med chef och studierektor som bedömer om ST läkaren uppfyller Socialstyrelsens mål och sedan skriver under Socialstyrelsens intyg.
- Socialstyrelsens blankett ”Intyg om genomförd utbildningsaktivitet och uppfyllda kompetenskrav för Kvalitets- och utvecklingsarbete” (enligt ST-2015) eller ”Intyg om genomförd utbildningsaktivitet och uppfyllda kompetenskrav, - deltagande i utvecklingsarbete” (ST-2021) ifylls efter godkänt kvalitets- och utvecklingsarbete. I **intyget ska man fylla** i den specialitet som ansökan avser, ämnet i rubrikform samt en kort beskrivning av arbetet. Viktigt att notera ST-läkarens del i arbetet i de fall projektet är större och inkluderar större arbetsgrupp.

Författare: Greta Lanängen, specialistläkare i Akutsjukvård, ST-studierektor

Senast uppdaterad 2024-09-02

KVALITETS- OCH UTVECKLINGSARBETE INOM RAMEN FÖR ST-UTBILDNING Teori och fördjupning

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter **SOSFS 2015:8** ("ST enligt 2015-föreskrifter") behöver ST-läkare uppnå kompetens inom bland annat:

Delmål a4 Systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Den specialistkompetenta läkaren ska

- kunna kritiskt granska den egna verksamheten och kunna genomföra en risk- och händelseanalys
- kunna ta ett ansvar för att förbättrande åtgärder, processer och rutiner för patientnytta genomförs systematiskt
- kunna ta ett ansvar för integreringen av nya tekniker och metoder i det dagliga hälso- och sjukvårdsarbetet

Delmål a5 Medicinsk vetenskap

Den specialistkompetenta läkaren ska

- uppvisa fördjupade kunskaper om medicinskt vetenskapliga metoder och etiska principer
- kunna kritiskt granska och värdera medicinsk vetenskaplig information
- uppvisa ett medicinskt vetenskapligt förhållningssätt till rutiner och arbetssätt i det dagliga arbetet

För att dessa delmål ska kunna uppfyllas, krävs (utöver klinisk tjänstgöring och kurs i forskningsmetodik) även två olika arbeten:

- Kvalitets- och utvecklingsarbete (delmål a4)
- Självständig skriftligt arbete enligt vetenskapliga principer (delmål a5)

För att läsa mer om det självständiga skriftliga arbetet enligt vetenskapliga principer (delmål a5), var god se separat dokument "Instruktion vetenskapligt arbete".

Detta dokument ger närmare beskrivning om kvalitets- och utvecklingsarbete (delmål a4, enligt SOSFS 2015:18).

Motsvarande mål ingår även i **HSLF-FS 2021:8** ("ST enligt 2021 föreskrifter").

Delmål STa2 Systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Läkaren ska

- Kunna identifiera risker och vårdskador och andra kvalitetsbrister och kunna vidta adekvata åtgärder.
- Kunna utvärdera processer och resultat och kunna ta ett ansvar för att förbättrande åtgärder genomförs.

Delmål STa3 Medicinsk vetenskap

Läkaren ska

- Kunna tillämpa medicinskt vetenskapliga metoder och forskningsetiska principer.
- Kunna kritiskt granska och värdera medicinsk vetenskaplig information.

Författare: Greta Lanängen, specialistläkare i Akutsjukvård, ST-studierektor

Senast uppdaterad 2024-09-02

- Kunna ta ett ansvar för att medicinsk vetenskaplig kunskap omsätts och tillämpas i hälso- och sjukvården.

SOCIALSTYRELSENS KRAV AVSEENDE KVALITETS- OCH UTVECKLINGSARBETE

Socialstyrelsen har inte några specifika krav på ämnet för arbetet och ställer heller inga krav på omfattningen av arbetet. Det är ST-läkarens handledare och verksamhetschef/läkarchef som har huvudansvaret för att bedöma om arbetet uppfyller målet.

Tema

Tema för arbetet diskuteras med handledare, studierektor och läkarchef. Resultat bör vara av betydelse för verksamhetens utveckling. Kvalitets- och utvecklingsarbetet kan ha koppling till ST-läkares självständiga skriftliga arbete enligt vetenskapliga principer (d.v.s. det vetenskapliga arbetet), men det kan också beröra ett helt annat tema/utvecklingsområde.

Avsatt tid

Tidpunkten för när arbete planeras behöver överenskommas med studierektor och schemaläggare för att möjliggöra planering i schemat. För närvarande har ST-läkare rätt att få 5-10 dagar (motsvarande 1-2 veckor heltid) för att genomföra kvalitets- och utvecklingsarbete och presentera det på lämpligt forum. Arbetets omfattning ska anpassas till överenskomna tidsramar. Om arbete som planeras kräver mer avsatt tid ska detta överenskommas med chef och studierektor i förväg.

Handlingsplan

För att skapa struktur och tydlighet i överenskommelser gällande ST läkares kvalitets- och utvecklingsarbete ska ST-läkaren göra en skriftlig handlingsplan enligt mallen i början av dokumentet. Handlingsplanen skickas till handledare, studierektor och läkarchef. Efter avslutat arbete kompletteras handlingsplanen med sammanställning av resultat och lärdomar från det aktuella arbetet. Skriftlig handlingsplan underlättar för handledare, läkarchef och studierektor i bedömning om huruvida ST-läkare har uppfyllt Socialstyrelsens mål.

Redovisning av genomfört arbete

För att ST-läkarens kvalitets- och utvecklingsarbete ska bli godkänt inom specialisttjänstgöring krävs att arbetet presenteras på lämpligt forum. På kliniken kan presentationen planeras in i samband APT, läkarmöte eller annat lämpligt möte. Redovisning sker enligt särskild mall som återfinns i början av dokumentet.

Handledning och bedömning

Handledare för kvalitets- och utvecklingsarbete ska inneha specialistkompetens inom det område som arbetet avser samt ha genomgått handledarutbildning. I praktiken kan det vara ST-läkares huvudhandledare eller annan specialistläkare som bedöms vara lämplig i aktuellt fall. Det kan t.ex. vara

Författare: Greta Lanängen, specialistläkare i Akutsjukvård, ST-studierektor

Senast uppdaterad 2024-09-02

specialistläkare som också ingår i arbetsgruppen eller på annat sätt är involverad i aktuellt förbättringsarbete.

Det är handledaren för kvalitets- och utvecklingsarbetet som bedömer om ST läkare uppfyller Socialstyrelsens mål avs. kvalitets- och patientsäkerhetsarbete (delmål a4 vs delmål STa2) och sedan fyller i och skriver under Socialstyrelsens intyg om genomförd utbildningsaktivitet och uppfyllda kompetenskrav för kvalitets- och utvecklingsarbete. I intyget skall den specialitet som ansökan avser, ämnet i rubrikform och en kort beskrivning av arbetet fyllas i.

Handledare stödjer, vägleder och bedömer ST-läkare under hela processen samt ger kontinuerlig återkoppling till ST-läkaren. Handledaren behöver också närvara vid minst ett presentationstillfälle för att därefter kunna ge återkoppling till ST-läkare om presentationsteknik och om själva arbetet.

ANVÄNDBARA LÄNKAR FÖR FÖRDJUPNING INOM KVALITETS- OCH FÖRBÄTTRINGSARBETE

Användbara länkar för fördjupning inom kvalitets- och förbättringsarbete:

- [Region Halland: Verksamhetsutveckling](#)
- [Verktyg för verksamhetsutveckling - Region Halland Intranät](#)
- [Kvalitet och patientsäkerhet - Patientsäkerhet \(socialstyrelsen.se\)](#)
- [Identifiera, bedöma och analysera risker - Patientsäkerhet \(socialstyrelsen.se\)](#)